

EDWARD MASZOŃSKI
(1916 – 1983)

Inż. Edward Maszoński urodził się 15 III 1916 l. we wsi Sołonoje w województwie wileńskim (ZSRR) w rodzinie rolniczej (ojciec – Emilian, matka – Łucja ze Stryjewiczów). Ukończył gimnazjum w Wilejce w 1936 r. i rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniwersyteckiego, które po dwóch latach był zmuszony przerwać z powodu trudnych warunków materialnych. Po odbyciu służby wojskowej w Szkole Podchorążych, jako plutonowy podchorąży, zostaje przydzielony w 1939 r. do 30 Pułku Piechoty i po wybuchu II wojny światowej bierze udział w bitwie pod Łomiankami, a potem w obronie Warszawy. Wzięty do niewoli po kapitulacji już w październiku 1939 r. ucieka z obozu w Piasecznie i osiedla się w Radzyminie. Tu podejmuje pracę w restauracji angażując się równocześnie w Związku Walki Zbrojnej. Z powodu wykrycia organizacji ucieka w lutym 1941 r. do Warszawy, gdzie ukrywa się jako Władysław Zagórski pracując jednocześnie w kancelarii adwokackiej. W styczniu 1943 r. zostaje aresztowany i osadzony w obozie koncentracyjnym w Majdanku, a następnie w Gross Rosen i Leitmeritz. Po wyzwoleniu wraca do kraju i w czerwcu 1945 r. podejmuje pracę w Instytucie Badań Regionalnych w Kielcach pod bezpośrednim kierownictwem Jana Czarnockiego. Jest to przełomowy moment w życiu E. Maszońskiego, który zaczyna interesować się geologią regionu świętokrzyskiego zarówno od strony praktycznej, jak i teoretycznej.

Początkowo E. Maszoński wykonuje prace kreślarskie, potem nadzoruje prace górnicze i wiertnicze w regionie świętokrzyskim, a kieruje nimi od czerwca 1947 r. gdy Jan Czarnocki obejmuje stanowisko Dyrektora Naczelnego Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie. Gdy w Kielcach J. Czarnocki organizuje

Stację Świętokrzyską PIG, E. Maszoński zostaje powołany na stanowisko sekretarza technicznego, a od stycznia 1949 r. sprawuje faktycznie funkcję kierownika tej placówki. Od stycznia 1953 r. jest kierownikiem Sekcji Nadzoru Wierceń i pod kierunkiem prof. inż. S. Pawłowskiego nadzoruje prace wiertnicze, współuczestnicząc w dokumentowaniu złóż siarki w rejonie Tarnobrzega i wchodzi w skład zespołu, który za te prace otrzymał Nagrodę Państwową II stopnia. Gdy w 1954 r. utworzono w Instytucie Geologicznym Świętokrzyską Stację Terenową im. J. Czarnockiego E. Maszoński pełni w niej funkcje kierownika Sekcji Technicznej. Pod kierunkiem prof. dr inż. R. Krajewskiego pisze rozprawę dyplomową: „Zagadnienie glin ogniotrwałych w rejonie Rudy Pilczyckiej” i po jej obronie Państwowa Komisja Weryfikacyjno-Kwalifikacyjna przy AGH w Krakowie nadaje mu w listopadzie 1955 r. stopień inżyniera geologa w zakresie organizacji robót geologicznych.

W tym okresie inż. E. Maszoński zaczyna interesować się kartografią hydrogeologiczną. W ramach sporządzania Przeglądowej Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:300 000 opracowuje pod redaktorskim nadzorem prof. dr hab. C. Kolago arkusze Kielce i Radom wraz z objaśnieniami, a następnie zestawia do druku arkusz Kielce Szczegółowej Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:50 000 z objaśnieniami. Opracował też arkusze Bodzentyn i Zawichost w formie archiwalnej. W działalności zawodowej inż. E. Maszońskiego na uwagę zasługuje organizacja sieci obserwacyjnej zwierciadła wód podziemnych w synklinie gałęzicko-bolechowicko-borkowskiej, a w dalszej kolejności w niecce nidziańskiej w celu udokumentowania zasobów regionalnych w tych jednostkach. Obydwie dokumentacje zostały zatwierdzone i do dzisiaj stanowią podstawę przy rozwiązywaniu problemów zaopatrzenia w wodę aglomeracji miejskich i przemysłowych.

Inż. E. Maszoński szczególnie angażował się w problemy związane z zaopatrzeniem w wodę miasta Kielce, partycypując w opracowywaniu stref ochronnych ujęć miejskich oraz organizując sieć piezometrów w rejonach intensywnej eksploatacji wody. Uzyskane wyniki zestawiał w postaci map piezometrycznych obrazujących zmiany zachodzące w położeniu zwierciadła wody. Ostatnim tematem jego pracy było zestawienie Przeglądowej Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:200 000 arkusz Kielce i opieka nad wykonawstwem pięciu innych arkuszy tej serii map.

Od 1961 r. inż. E. Maszoński sprawuje funkcję kierownika Pracowni Hydrogeologii na stanowisku adiunkta służąc swoją radą, pomocą, wiedzą i doświadczeniem podległym pracownikom. Zawsze pogodny, niezwykle pracowity, ustosunkowany przyjacielsko do współpracowników umiał zdobywać zaufanie i nawiązywać bezpośrednie, serdeczne kontakty z ludźmi. Angażował się szeroko do prac społecznych. Był czynnym członkiem ZBOWiD-u stając nawet jako świadek w procesie zbrodniarzy hitlerowskich w RFN. Jako członek Polskiego Towarzystwa Geologicznego, którego członkiem pozostał aż do śmierci, czynnie uczestniczył w organizacjach zjazdów, konferencji terenowych i posiedzeń naukowych; pełnił funkcję przewodniczącego Rady Zakładowej ZZG przy Oddziale Świętokrzyskim Instytutu Geologicznego, był członkiem LOK, LOP, PTTK i in. Był również członkiem

Wojewódzkiej Komisji Geologicznej, a przez wiele lat sprawował funkcję inspektora nadzoru z ramienia miasta Kielce przy wierceniach za wodą.

Z dniem 31 III 1981 r. przechodzi na emeryturę, pracując nadal na 1/2 etatu na dotychczas zajmowanym stanowisku aż do 30 IX 1982 r., gdy już zaawansowana choroba nie pozwala na dalszą pracę zawodową.

W uznaniu zasług za pracę inż. E. Maszoński był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, medalami: 10- i 30-lecia PRL, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Odznaką Grunwaldu oraz odznakami: Zasłużony dla Polskiej Geologii, Zasłużony Pracownik Instytutu Geologicznego, Za Zasługi dla Kielecczyzny i Przewodnik Socjalistycznej Pracy.

Po długiej i ciężkiej chorobie zmarł 13 XII 1983 r. i został pochowany na cmentarzu komunalnym w Cedzynie koło Kielc. Odszedł od nas wielce skromny i uczynny człowiek, którego zapal do pracy i chęć niesienia pomocy innym na zawsze zostanie w naszej pamięci.

Czesław Żak

Spis prac publikowanych

1955. Z doświadczeń wiertnictwa geologicznego. *Przegl. Geol.*, 3, s. 137–138.
1966. Wstępne wyniki z badań hydrogeologicznych synkliny gałęzicko-bolechowicko-borkowskiej. *Kwart. Geol.*, 10, 4, s. 1167.
1978. Strefy ochronne terenu ujęć wody dla Kielc. *Kwart. Geol.*, 22, 2, s. 453–454.
1978. Perspektywy nowych ujęć wody dla Kielc. *Kwart. Geol.*, 22, 2, s. 454.
1979. Strefy ochronne ujęć wody rejonu Zagnańska. *Kwart. Geol.*, 23, 4, s. 937–938.
1973. Maszoński E., Żak Cz. – Usprawnienie metody prowadzenia obserwacji w piezometrach. *Przegl. Geol.*, 4, s. 209–211.
1976. Praca zbiorowa – Atlas zasobów zwykłych wód podziemnych i ich wykorzystanie w Polsce. Część I – Zasoby zwykłych wód podziemnych 1:500 000.

SUMMARY

Edward Maszoński was born on March 15, 1916. During the World War II he participated in the defense battle for Warsaw and, after its capitulation joined the Polish Underground Army. Arrested in 1943, E. Maszoński was imprisoned in concentration camps Majdanek, Grossen Rosen and Leitmeritz. After the end of the war, he started to work in the Institute of Regional Researches in Kielce and, afterwards, in the Góry Świętokrzyskie. Station of the State Geological Institute lead by Jan Czarnocki. In 1955 he got the diploma of geologic engineer at the Academy of Mining and Metallurgy in Cracow. Eng. dipl. E. Maszoński was supervising boring and mining works, being coauthor of geological documentation the biggest sulphur deposits in Poland near Tarnobrzeg. He took part in preparation of detailed and general hydrogeological maps and regional hydrogeological documentations. Besides, for many years he carried out observation on the behaviour of underground water level in regions of intense water exploitation.

Since 1961 E. Maszoński was the head of Hydrological Laboratory of Geological Institute in Kielce. In 1981 he was retired but participated in the activity of Institute till November 1982. He died in Kielce on December 13, 1983.